

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH,
HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

!! ZORRILLA !!

La llum de sa existencia s' ha apagat; la llum de sa gloria brillará eternament

CRÓNICA

LO POETA ZORRILLA

Ha mort lo poeta més popular d' Espanya, quan á Espanya encare hi havia poetas... y lectors de versos.

Dich aixó perque avuy los dos géneros escassejan bastant: de lectors de versos, de personas que 's recrehin llegint ratllas curtas se 'n contan pocas; d' escriptors que 'n fassin, encare n' hi ha menos.

Quan al *Ateneo de Madrid* se discutia 'l tema: «¿La forma poética está cridada á desapareixer?» ja casi aqueixa forma havia desaparegut de la nostra literatura, per dos motius poderosos: l' un per falta de poetas: l' altre per falta de públich.

D. Joseph Zorrilla, poeta y res més que poeta, se trobava malament en aquest mon de prosa. Semblava més que un home una ánima errabunda, impossibilitada de trobar lo séu centre de gravetat entre la societat moderna. Era una aparició vivent de l' época caldeiant de las vibracions románticas. Un *revenant*... que no havia mort.

* * *

Jo 'm recordo, quan era noy, l' efecte que en la nostra imaginació infantil causavan las poesias de 'n Zorrilla que figuravan en aquell llibre de lectura qu' en los estudis de primeras lletras hem pasat tots y que portava 'l titul de *Trozos selectos*.

De tots los trossos continguts en lo llibre, cap lograva seduhirnos tant com las composicions armoniosas del poeta castellá. *La Tempestad*, el *Canto á María: El Reloj*: aquells versos fácils que corrian y relliscavan ab suavitat, com l' aygua de un torrent crestallí, 'ns quedavan impresos en nostra infantil imaginació. Al llegirnos ens bressavam en ells com en una góndola abandonada á la corrent. Entre las palmetadas del mestre y l' aridés de totas las asignaturas, los versos de Zorrilla venian á ser una especie de consol, un verdader esplay: lo qu' es un oassis plé de verdor y de frescura, entre las arenas recremadas del desert.

Per aixó mateix, la gran massa del públich, que tindrà sempre molt de infantil, ha convertit lo *D. Juan Tenorio* en lo més popular dels dramas del repertori castellá. Tothom lo sab de memoria, no pot tancar per ningú la menor sorpresa: qualsevol fill d' Espanya 'us contarà l' argument punt per punt, y alguns fins vos recitarán llargas tiradas de versos; y no obstant, pèls vols de Totsants, tots los teatros de declamació lo posan en escena, y tots los teatros s' omplan de gom á gom.

¿A qu' es degut aquest éxit constant sino á la propensió que tenim tots á satisfacer una de las necessitats del esperit? ¿Qui pot sostreures á la necessitat de respirar, may siga sino un dia á l' any, l' ambient de la poesia patria?

* * *

D. Joseph Zorrilla que havia anat á América plé de ilusions, logrant figurar en la Cort del desventurat emperador Maximiliá, torná d' allí quan la desgracia hagué destruhit aquell mal trabat imperi.

L' Espanya, que després de sa llarga ausencia, havia de trobar lo poeta errant, era molt distinta de la que havia deixat al anarse'n á América. Lo romanticisme havia mort. Sols de recorts vivia.

Aquí á Barcelona 'l vareig conèixer.

Son nom gloriós, popularíssim, estimat, li valgué consideracions y triunfos populars. Algunas personas de posició se disputavan l' honor d' hostatjarlo en sas moradas. No sé per quina causa 'l

tingué molt temps á casa séva l' arruixat de 'n Puig y Llagostera, que tant feya parlar á tothom ab lo arriscat de sas empresas y ab los rasgos de son carácter extravagant. ¡Quántas anécdotas no podría contar del señor feudal del Cairat, si vingués á tom, en aquest article!...

Un editor barceloní que havia adquirít al extranjer una gran tirada de preciosas láminas al acer, concebí l' idea de fer escriure á n' en Zorrilla, versos adequats á aquellas láminas. Lo poeta, sens dupte, no s' hi havia trobat may: tal vegada ni en somnis havia concebut la idea de supeditar la séva imaginació lliure, á la esclavitut imposada de un treball artístich realisat per endavant sense la séva intervenció. Era més regular que algú ilustrés las sévas obras, que no qu' ell adornés ab los séus versos las ilustracions ajenas. No obstant, la necessitat no té ley, y accedí á las sollicituts del editor, avenintse á prestar lo séu concurs á un negoci merament comercial. Aquella obra de Zorrilla, la primera que escribia al regressar de América, presentada ab un luxe extraordinari, havia de tenir un éxit tan inmens, que constituí 'l fonament més sólít de la que avuy es encare la primera casa editorial de Barcelona.

* * *

Un recort personal tinch de 'n Zorrilla que 's remonta á aquell temps en que alborejava la revolució de Setembre.

Las preocupacions políticas embargavan l' esperit de tots los espanyols: s' anavan amontonant los elements de la Revolució: á tot lo que succehia se li donava color y significació política.

A tot, inclús á la pacífica festa dels Jochs Florals.

Era 'l Maig del any 68. En Victor Balaguer, que havia passat entre 'ls felibres provensals una gran part del temps en que permanesqué emigrat, cantant la patria ausent y la llibertat perduda, en vigorosos versos, plens de sentiment, trobantse de retorn á Barcelona, havia sigut elegit president del Consistori.

¿En Victor Balaguer president dels Jochs Florals, y en uns moments com aquells!... ¿Qui treya del cap á ningú que la festa de aquell any seria eminentment política?

No 's diria res de política... ¡Y qué s' havia de dir, manant com manavan los moderats, y estant com estavan totas las manifestacions del esperit, suspeditadas á un régimen cautelós y amensador!... Pero bastava la persona del president, la séva presencia sols, perque la opinió general s' empenyés en donar color polítich al acte. Quan no 's pot parlar, hi ha 'l prurit de creure que lo que no 's diu se pensa.

Y als Jochs Florals del any 68 hi vingueren ademés, expresament convidats, alguns felibres provensals, entre ells l' autor de *Mireya* y alguns poetas castelláns, com en Núñez de Arce y en Zorrilla. Ningú sabia qu' en Mistral era legitimista: ningú presumia llavoras que temps á venir l' autor de *Mireya* havia de cantar las hassanyas de donya Blanca de Borbón, l' heroína de Cuenca, durant la guerra-civil carlista. Res d' aixó: á la presencia dels poetas provensals s' hi atribuhía generalment una significació política y revolucionaria.

L' acte se celebrá sense novetat en lo Saló de Cent de las Casas Consistorials. A la nit hi hagué l' ápat de costúm en lo Restaurant de Fransa, y després de haverse llegit molts versos que res enterament tenían que veure ab la política, y menos encare ab la política revolucionaria, s' aixecá en

CAPS DE BROT

Es una artista italiana encantadora... hasta allí, que dintre poch nostre públich tindrà ocasió de aplaudí. Soa nom porta una aureola de reputació esplendent; reputació merescuda y feta ràpidament.

Zorrilla, y recitá una composició, que féu que tots los rostres se miressin ab extranyesa.

La composició de 'n Zorrilla, escrita en octavillas italianas, contenia, entre altres, los següents versos:

«La política no tiene corazón, fé, ni vergüenza.
Hermanos, los de Provenza:
salud y fraternidad.»

*
* *

Més tart lo mateix Zorrilla va proporcionar-me un altre dato en demostració de que li era imposible connaturalisarse ab los temps moderns.

Era empresari del teatro Principal l' amich Brugada, qui tingué un dia l' idea de invitar á n' en Zorrilla á donar algunas lecturas en aquell teatro. Lo poeta, que 's trobava á Madrit, aceptá la invitació del empresari, y 'l dia que arribá á Barcelona baixarem á rebrel á l'estació del Nort.

Anavam en un carruatje en Zorrilla, en Brugada y un servidor de vostés, y al sortir del carrer de Fernando, per embocar la Rambla, y donar la volta pél Plá de la Boqueria, lo poeta féu una estremitut. Lo raig de una lámpara eléctrica de arch voltáich que hi havia á ca 'n Dalmau, l' única qu' en aquell temps brillava en tota la Rambla, l' havia ferit desagradablement.

En Zorrilla tingué la franquesa de dirho tal com ho sentia. La llum eléctrica semblava un símbol de

tot lo qu' era contrari á la séva romántica poesia. Més que aquella lámpara esplendent y enlluernadora, li feya pessa á n' ell, lo llantió d' oli, cremant davant la capelleta de una Verge, en la cotzada de un carrer solitari. La llum eléctrica, desvaneixent las tenebras de la nit es l' antitèssis de aquella poesia sorrillesca de capa y espassa, de renyinas y aventuras.

Per aixó, sens dupte, 'l poeta en sos últims temps, perdé aquella espontaneitat, qu' era la séva forsa principal en plé periodo romántich. Los esplendors de la civilisació moderna l' inutilisavan pera explayar los sentiments que constituían la séva vena poética especial.

Nosaltres l' hem vist y l' hem admirat sempre. En vida 'l coronaren fa alguns anys á Granada: coronaren al home viu y al poeta mort.

Poeta mort pera produhir; pero viu eternament en los anals de la literatura espanyola.

P. DEL O.

BARCELONA Y VALENCIA (1)

(Fragments)

«Barcelona y Valencia son dos hermanas;
y reclinadas ambas del mar á orillas
como dos garzas blancas, son dos sultanas

(1) Publiquém aquesta composició del ilustre Zorrilla, per ser una de las que aquí llegia ab preferencia, alcançant las ovacions més entusiastas.

que tremolan bandera de soberanas
sobre ricas ciudades y alegres villas.
Yo soy huésped en ambas bien recibido;
y en las villas que de ambas son comarcanas,
voy y vengo á mi antojo, paso ó resido:
y dó quier, campesinas ó ciudadanas,
á mí, poeta viejo de las Castillas,
al par Barcelonesas y Valencianas,
desde las pobres huérfanas á las pubillas,
me reciben alegres y oyen ufanas
mis romancejos godos y mis coplillas,
que son mitad muzárabes, mitad cristianas:
y desde las más cándidas y más sencillas
payesas á las damas más cortesananas,
donde á cantar me paro, niñas y ancianas,
oyendo de mis cuentos las maravillas
sonríen al poeta y honran sus canas.

Así que en Barcelona como en Valencia,
dó quier que me preguntan «y tú ¿quién eres?»
digo con ciertos humos de impertinencia:
«Soy el viejo poeta de las mujeres.»

Pero en conciencia,
¿Qué soy de Barcelona? ¿Qué de Valencia?

*

Yo de los valencianos hijo adoptivo,
considero á Valencia como á mi madre;
más cuando á Barcelona vengo, aquí vivo
como si aquí tuviera casa mi padre.
Aquí y allí de raza ni de abolengo
nó, sinó de cariño títulos tengo;
allí y aquí mis versos en castellano
me dan fuero y derechos de ciudadano,
porque á mi vieja musa mora-cristiana
Cataluña y Valencia ven como hermana.

Mas no es mi vida en ambas muy regalona,
pues aquí y allí vivo como la ardilla
en inquietud perpétua: se me eslabona
una con otra fiesta; de villa en villa,
de teatro en teatro se me pregona;
voy y vengo sin tiempo de tomar silla:
por dó quiera me dicen: «¡parla! ¡enrahona!»
yo suelto de mis versos la taravilla,
y dó quier mi presencia fiesta ocasiona:
porque aquí y allí paso por maravilla,
porque escribí el *Tenorio*, que es quien me abona
lo mismo en Cataluña que por Castilla;
y aquí, cuando en las calles ven mi persona,
dicen los *noys* que pasan:—«es en Surrilla,»
lo mismo que si fuera de Barcelona.

Mas mi conciencia
¿qué cree de Barcelona?
¿qué de Valencia?»

«Barcelona y Valencia son dos hermanas,
peró una es blanca y rubia y otra morena:
son por naturaleza dos soberanas;
peró la una celeste, la otra terrena.
Valencia es la versátil hija del cielo,
á quien Dios por herencia dió un paraíso;
Barcelona, hija de Eva, vive en anhelo
de tornar por sí misma su estéril suelo
en el Edén que el cielo darla no quiso.

*

Yo idolatro á Valencia por su hermosura,
su luz, su poesía, la donosura
de su gente, sus usos, trajes y aliños;
y de un amor primero con la fé pura,
la doy de hijo y amante los dos cariños.

Pero amo á Barcelona por tiranía
de ley inevitable de mi destino:
Dios condenó al trabajo la vida mía;

morir sobre el trabajo tengo por sino.

Barcelona trabaja... y á su existencia
el trabajo da fuerza, pan y alegría:
que me dé cuando espire tumba Valencia,
pan Barcelona, mientras mi inteligencia
Dios alumbre y mis ojos la luz del día.

*

Olvidaba que entre ambas hay diferencia:
nó en la tierra, en el cielo; pero os aviso
que es secreto que á solas fiarme quiso
el buen ángel que alumbra mi inteligencia.

La diferencia es esta: pero es preciso
que Valencia lo ignore; cuando en ausencia
de Dios se quedan dueños del paraíso
y con la luz del alba, sin su permiso,
los ángeles se asoman á ver Valencia...
es porque á Barcelona Dios en persona
baja en el sol, y absorto de complacencia
se olvida de los ángeles en Barcelona.»

JOSÉ ZORRILLA.

LOS DUPTES DEL ANTÓN

Es alló que diu lo ditxo: en un día passa lo que
no passa en cent anys.

Trenta quatre 'n tenia l' Antón, sense que may
s' hagués recordat del matrimoni, quan un dema-
ti al llevarse... ¡plám!... de repent va acudirli
aquesta idea á la clepsa:

—¿Per qué no haig de casarme jo?—

Apuradament, lo xicot tenia rahó que li sobra-
va. ¿Per qué no havia de casarse? ¿Qu' era cap
nen per ventura? ¿No 's casan los demás? ¿No te-
nia un bon ofici per guanyarse las caixaladas?

Perque hi ha que advertir que l' Antón, apart
de ser una persona molt sensata, es fadrí llauner
y diu que fa uns embuts que enamoran.

Pero aixís com repentinament li havia vingut
la idea de casarse, de la mateixa manera y sense

ESTRELLA

Si acás beu no es pas per beure:
cabalment la hermosa Estrella;
beu ab la sola intenció
de que la vegin á n' ella.

sapiguer d'ahont li havia rajat, va acudirli un altre pensament:

—¿Y per qué m' haig de casar?

Siguém franchs: també tenia rahó.

¿Per qué havia de casarse? ¿quina falta li feya la dona? ¿No hi ha una infinitat d' homes que passen tota la vida solters, y gastan bona salut... y hasta envelleixen una mica?

Posat entre aquestas dugas corrents diversas, l' Antón va quedar-se més parat que un pagador morós que al tombar una cantonada veu al sastre.

¿Qué faria?... ¿'S casaria? ¿'S quedaria solter?...

¿Cóm resoldre'l conflicte?...

—¡Res!—va dir-se 'l discret llauner, després d' un parell d' horas de encarnissada meditació:—ho consultaré ab los méus amichs... y ells m' aconsellarán lo que més me convinga.—

Tal dit, tal fet. Agafa 'ls trastets y comensa á visitar companys y coneguts.

Lo primer de la colla va ser lo sabater que 'l calsa.

—Escoltéu, Agustí, voldria fervos una pregunta. No sé si casarme ó qué. ¿De quina opinió sou vos?—

Resposta del sabater:

—Jo soch de la opinió que al home que 's casa haurian de donarli cinquanta palos diaris... cada dia. ¡No us caseu, Antón! May seréu més felis que ara.—

Sortint tot tristot de la botiga del sabater, l' Antón s' encaminá á casa d' un altre amich.

—Me dispensarás que vingui á importunarte; pero 'm trobo en un verdader cone, y tú potser me 'n treurás.

—¿Qué 't passa?

—Voldria casarme... y no sé qué fer. ¿Qué te 'n sembla d' aixó del matrimoni?

—¡Oh! ¡Un gran sagrament, lo més saludable dels sagraments!... Jo, si podia, 'm casaria cada senmana... Vull dir, que si m' enviudava, 'm tornaria á casar desseguida.

—¿Ho dius de serio?

—Formalment: lo matrimoni es la ditxa, la pau, la felicitat, la alegria, la...

—¡Basta! No me l' alabis tant, que al últim me farias creure que per cada casament que 's fa cobras una comissió.

—Donchs lo dicho: casat, y no te 'n penedirás.—

L' Antón gira qua y prossegueix la pelegriñació, dirigintse á casa d' un altre conegut.

—Vinch á veure qué m' aconsella respecte á aixó del matrimoni.

LO NATURALISTA

Empayta las papallonas,
cull herbas com un fanátich...
y hasta cull de tant en tant
un que altre dolor reumátich.

—¿Qué! ¿Que vol casarse potser?

—Home... segons y conforme... 'M sembla que 'n tinch bastantas ganotas.

—¡Per mor de Deu no ho fassi! Prengui exemple de mí. Jo també 'm vaig casar enamorat com un burro... y ara, ara voldria que 'l burro fos la dona, per podermela vendre y no haverhi de pensar més.—

Lo pobre llauner, ja una mica marejat, trucá á un altra porta y repetí la pregunta:

—¿Qué li sembla millor á vosté? ¿casarse ó no casarse?

—¡Casarse, home! ¿quí es capàs de duptarho? Lo matrimoni es la més hermosa de las instituciones, la base de la familia, l' ideal de la existencia... ¡Cásis, cásis, y no s' hi pensi més!—

L' última persona á qui l' Antón va consultar, era un mariner molt trempat y de gran sentit práctic.

—¿Me vols creure? — va dirli:—no t' escoltis á ningú. Per sapiguer si t' has de casar ó no, fes una cosa: agafa un duro, tiral enlayre... y ja estás. Si surt cara, 't casas; si resulta creu...

—Me quedo solter... Teniu rahó. Vos sou lo qui m' heu donat lo consell més bonich y serio. Vaig á ferm'ho á cap ó creu ara desseguida.—

Corrent, ab l' afany de surtir de duptes, l' Antón arriba á casa seva y 's disposa á fer la solemne proba.

Agafa un duro d' aquests tan lluhents que ara corran, se 'l mira ab detenció per convences de que efectivament té cara y creu... y sense entretenirse més.. ¡zám!.. lo tira enlayre.

La moneda gira vertiginosamente, toca al sostre, rebot en sentit contrari... y va á caure furienta sobre l' ull dret del pobre Antón, que havia alsat lo cap per veure la marxa de la cosa.

Tan fort es lo tanto, que l' ull se li infla, la carn del voltant pren un hermosíssim color morat, y quan lo metje hi va al cap d' un rato, declara formalment qu' es molt possible que 'l llauner quedi borni.

—¡Ay de mí!—crida 'l desventurat Antón al sentir aquesta profecia:—ara si que decididament no'm caso. Perque si no més fent probaturas sobre 'l matrimoni ja hi perdut un ull ¿qué succehiria 'l dia que arribés á casarme?

A. MARCH.

A UN CONDECORAT

SONET

En tiempo de las bárbaras naciones...

La creu que veig penjar en ta petxera donante un cert tirat de quincaller, me proba clarament que tú ets guerrer ó bé has prestat serveys en alta esfera.

Rebusco en mon cervell quina manera la teva ha estat de ferte caballer, mes com que jo t' he vist de trist porter

RECORTS DE LA

Detalls de las caderas del cor de la Catedral de Toledo.

no sé trobar la forma verdadera.

Si vols que per respecte á ton alt grau te fassi los honors que son del cas, espero que la creu m' esplicarás; y si lo ferho aixis á tú no 't plau, creuré d' aquí en avant, que com á Deu, sense tenir motius t' han dat la creu.

INDALECI CUCARACHA.

UNA IDEA

Ha mort lo gran poeta Zorrilla, y com es de costum en semblants cassos, un dels primers pensaments que s' han formulat pera eternisar la séva memoria, ha sigut lo de aixecarli un monument.

CONQUISTA DE GRANADA

Detalls de las cadiras del cor de la Catedral de Toledo.

Es la historia de sempre. Un home il·lustre dona gloria y renom a la seva patria, y aquesta en pago ni 's cuyda d' ell ni li otorga altra concessió que la de deixar-lo morir lentament de fam.

Vé un dia en que l' home il·lustre 's cansa de viure... ¡Ah! Llavors comensa 'l traspals y la consternació.

—¡Fulano es mort!... ¡Quina desgracia! ¡Avuy es un dia de dol, una jornada de llàgrimas y amarguras!...

Y quan, després de plorar ab més ó menos sinceritat, la nació logra ofegar una mica la seva pena, de mil punts distints s' alsa 'l mateix clamor:

—¡Li hem de fer un monument!

Ja está pagat lo deute: la nació ingrata y l'

olvidat heme il·lustre quedan en paus... y moltes vegadas lo monument no passa de la categoria de projecte.

No diré que ab en Zorrilla succeheixi lo mateix; pero ja que la idea del monument ha nascut, bó seria que creixés y arribés a realitzar-se depressa.

¿Cóm? Anémho a veure.

Sembla que 'l plan dels que han iniciat la cosa es obrir una gran suscripció nacional, en la creencia de que 's reuniran los fondos necessaris.

Si 's tractés de edificar una plassa de toros ó de fer un regalo a n' en Sagasta, estich segur de que las esperansas dels que obrissin la suscripció no quedarian defraudadas; pero sent cosa de dedicar una estàtua a un home que *no més ha fet versos*, comenso a teme pèl éxit del projecte.

D' admiradors a n' en Zorrilla no n' hi faltan: potser ne té tants com espanyols; pero una cosa es admirar y un' altra cosa donar quatre rals. Espanya es aquell gran país en que la gent s' aglomera alrededor d' uns cegos que tocan en mitj d' una plassa... y 's dispersa apresuradament quant la mà del guia de la colla allarga 'l platet.

Si 's vol que la suscripció que 's tracta d' obrirse dongui un bon resultat, no hi ha que apelar a la admiració póstuma ni a la generositat dels adoradors del gran Zorrilla.

S' ha d' acudir a la honradés, al sentiment de justícia, a la fibra més delicada de la conciencia: a la probitat.

Vels' hi aquí 'l meu pensament.

¿Quina es l' obra de 'n Zorrilla que més popularitat li ha donat? ¿*Don Juan Tenorio*?

Donchs tots los aficionats que han representat aquest drama, y l' hajan representat malament, que paguin una cantitat.

Los que han fet de *Tenorio*, dugas pessetas. Los de *Mejía*, una.

Comendadors, Ciuttis y personatjes secundaris, un ral.

Y 'l monument projectat podrá ser, no de pedra, d' or.

Zorrilla tindrà l' etern homenatge que 's mereix, y 'ls actors aficionats, ab aquest respectuós acte de contrició metálica, quedarán una mica nets dels horrorosos pecats artístichs que en perjudici del gran poeta han comés sobre las taulas.—MATÍAS BONAFÉ.

REMEY PUNXAGUT

Hi ha una viuda que 'm serveix que de tot està al corrent, y ahir parlant de la gent que la sort 'ls protegeix, me deya:—Sembla impossible qu' ignori, y hasta 'm fa gràcia, que per treure la desgracia hi ha un remey casi infalible.

Ja qu' es a casa, es de lley que l' hi ensenyi, pero avants vull que vegi en pochs instants efectes del tal remey.

Lo marit de la Quiteria quan van baixar de Galicia, si haig de parlar fent justicia, no he vist may tanta miseria.

Donchs jo no sé en quin servey, un, l' ha empleat fá tres mesos, y van que semblan marquesos. ¿Veu si fá efecte 'l remey?

¿Coneix al marit de l' Agna? Donchs fá dos dias que ha entrat al carril, y ja li han dat una colocació magna; y aixó que hi ha quí assegura que ningú 'l volia admetre perque apenas sab de lletra, pro, re, 'l remey tot ho cura.

Y aquí té la Margarida; desde que aquell concejal vá fé entrá á municipal al séu heme, ¡quina vida!

Ell ha posat doble greix y hasta ella quan surt á fora talment sembla una senyora. ¿Veu lo remey si serveix?

Y en fi, vaja, tants y tants ne coneix, qu' es llarch contarho, mes perque pugui explicarho n' hi he volgut citá ara uns quants; y sens que 's mogui d' aquí podrá veure ara 'ls objectes que produheixen els efectes que jo li he acabat de dí.

Sense dir cap més paraula, d' un armari del costat treu un bulto embolicat y 'l deixa sobre una taula.

Tot destapantlo ab sas manyas me diu:—Miri, Martinet, ¿veu? 'L remey es aquet — ¡Horror! ¡eran *dugas banyas!*

MARTÍ REVOLTÓS.

PRINCIPAL

Si volen que 'n digui alguna cosa de aquest teatro, haurán d' esperar á que vingui á donar las funcions anunciadas l' Anne Judic, l' inimitable vaudevillista que avuy se troba á Madrid recreant ab sas picarescas gracias al públich en pés, inclús á aquellas damas de l' aristocracia, que ab tant empenyo demanavan al govern que

no dongués permís pera obrir la capella protestant.

La Judic ha de reanudar en aquest teatro las funcions interrompudas.

Y després d' ella vindrá la *Societat catalana de concerts*, que á horas d' ara está ensajant escullit programa que porta anunciat.

LICEO

Per últim s' ha posat de nou l' ópera *Garín*, de Bretón.

La partitura ha agradat tant ó més qu' en la anterior temporada, per més que respecte á la execució hi haja hagut los séus més y 'ls séus menos, discutintse y comparantse 'l mérit dels artistas que van cantarla l' any passat y que l' han cantada avuy.

Desde luego, en Cardinali ha posat tota la forsa de las sévas facultats en la interpretació del protagonista. Lo públich ha rebut molt bé aquells alardes de potencia, gracias als quals, ha abri llantat molts fragments que avants passavan desapercebuts. Ahont més vá lluhirse en Cardinali sigué en l' acte segón y en lo *racouto* del tercer. Aquí 'l públich vá tributarli una ovació en tota regla.

La Sra. Othon debutava ab lo paper de Wiltilda. Los que ja per endavant asseguravan que fés lo que volgués no arribaria á la altura de la Te-trazzini, l' esperavan ab unas dents esmoladas que feyan por. Y en efecte: avants de que emittís la primera nota ja la destarotavan ab las sévas manifestacions intempestivas. La Othon, desconcertada al principi, vá anarse refent, y al últim lográ alcansar aplausos en l' acte tercer y 'l quart. No ha vensut lo recort de la séva antecessora; pero ha donat probas, á lo menos, de possehir condicions molt recomenables.

Tant la Fabbri, com l' Ughetto y en Thos estigueren al séu lloch degut.

L' orquesta, conduhida ab verdadera inteligencia pél mestre Mugnone, brodá la partitura, que baix lo punt de vista orquestral, es un primor. Unicamente notá tothom que la sardana era conduhida ab excessiva vivesa. Més sab un boig á casa séva que un sabi en la dels altres. Qualsevol ampurdanés, en punt á sardanas, pot donar llisóns al eminent mestre Mugnone.

CIRCO BARCELONÉS

Fá alguns dias que s' anuncia 'l debut de una gran companyia de opereta italiana, composta de un personal numerós.

Se diu que debutará ab *La Camargo*, de Lecocq, qu' es una producció completament nova á Barcelona.

ROMEA

A benefici del intelligent actor Sr. Martí, se posá en escena 'l drama del Sr. Picó y Campamar, titulat *Cor de roure*. L' estreno de aquest drama 's remonta, si no recordo mal, al any 69. Ja veuhen si han passat anys desde llavoras. Donchs, ab tot y aixó, 'l drama resulta avuy plé de interés y de color y forsa dramática. Las costúms feudals están reproduhidas ab notable vigor y la versificació es admirable.

Tingué una execució molt regular, sent aplaudits ab justicia la Sra. Clemente, y 'ls Srs. Bonaplata, Martí, Santolaria y Pinós.

TIVOLI

Ab *La Mar* se van intercalant *La Mascota*, *Los sobrinos del capitán Grant*, y otras produccions del repertori

GLORIAS ESPANYOLAS

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA à D. Joseph Zorrilla, lo primer poeta del sigle XIX.

(c) Ministerio de Cultura 2006

Y aixís, ab obras *aixutas* y *mulladas*, la temporada vá seguint.

NOVEDATS

També aquí 'ls melodramas més celebrats fan tot lo gasto: *El registro de la policia*, *Las aves de rapiña*, *Catalina Howard* y *La taberna*, son las produccions que s' han posat en escena en lo curs de la senmana.

Per aquesta nit está anunciat l' estreno del drama catalá, titulat *Herencia de sanch*.

CATALUNYA

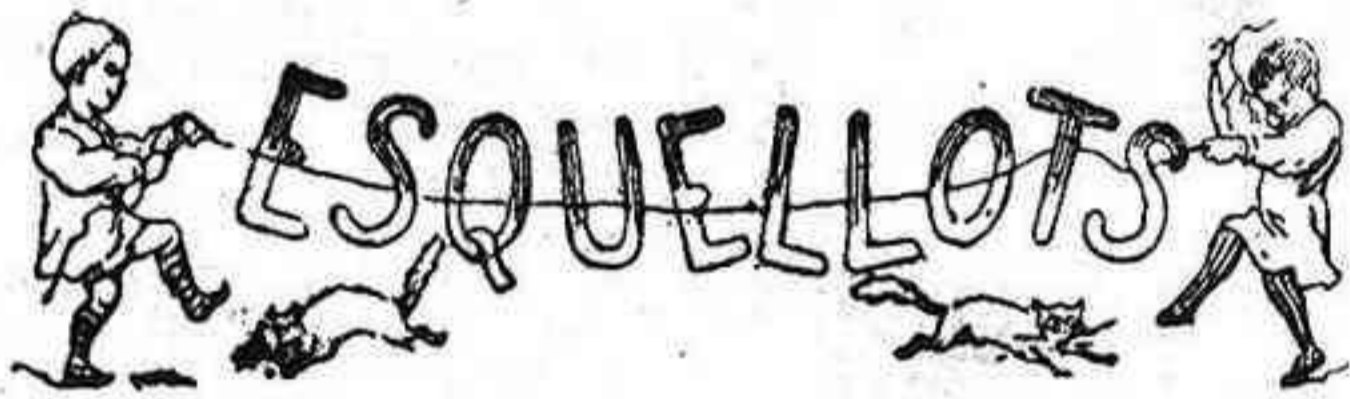
Ab la nova tiple senyoreta Segura, ha fet l' empresa d' Eldorado una excelent adquisició. Encare que la séva veu no es gayre potent, té un timbre molt agradable, y com la nova artista posseheix ademés maneres distinguidas y sab lo que 's fá, logra conquistarse l' agrado y 'ls aplausos del públich.

En *Chateaux Margaux*, en *Guasín* y en *Carmela* doná probas constants de sas notables facultats.

Estreno en porta: *La cencerrada*.

Y res més per avuy.

N. N. N.

La escena, á la ciutat que vulguin. Diguémne Edenópolis... y si no 'ls agrada aquest nom, diguémne Concertópolis... Tant se val.

En la ciutat hi ha un siti de recreo molt concorregut. Públicament se canta, 's balla, 's menja y 's refresca.

Reservadament, á un tal Sr. Jordi li están estirant l' orella qu' es un gust. ¡Pobre Sr. Jordil Sempre li toca rebre.

Vels'hi aquí que un dia 's presenta un crach, un pagés, y plantantse davant de la taula ahont tants naufragis reals y positius tenen lloch, exclama:

—Aquí som vingut per fer saltar la banca.

Rialla general. ¡Fer saltar la banca un tipo com aquell!.. Vaja, home, ¿qu' esteu de broma?

Prompte 'ls ho demostrá si estava de broma.

Aná apuntant, aná doblant las postas y, en efecte, la banca saltá.

Lo pagés conseguí agabellar una suma respectable y sortí del local.

Y vels'hi aquí que l' amo de la timba, desesperat, cremat ó fastidiat, va despatxar á tota la gent alegre qu' en la casa cobravan sou pera divertir al públich.

¡Quín trastorn per las *divettes*, per las *chanteuses* y per las bailarinas de mitja de seda de color y sapateta escotada, que cada nit feyan las delicias del búblich!...

—¿Qué será de nosaltras?— preguntavan las més d' ellas

al véure's despatxadas poch menos que punt en blanch.

Y es fama que algú las hi va respondre:

—Anéu á buscar al pagés, qu' es qui se n' ha endut tots los quartos.

¿Van ferho realment?

Vels'hi aquí una cosa que s' ignora.

*

**

Lo que sí 's diu y s' assegura es que algú ha telegrafiat al govern, dihentli:

«Tota vegada que está demostrat de sobras que únicament poden acabar ab lo joch, pagesos de bona sombra com lo que acaba de fer saltar la banca de tal local, demaném al ministre de la Gobernació que se serveixi nombrarlo gobernador de la provincia de Edenópolis, á veure si tindrà prou trassa pera reventar en la mateixa forma todas las timbas aquí existents.»

A horas d' ara s' está esperant la resposta del minisire.

La *Lliga de Catalunya* al últim ha donat lo cop.

Lo cop de la *Lliga de Catalunya* consisteix en portar la direcció de las immediatas eleccions municipals, á fi de constituhir un Ajuntament conforme.

A tal efecte ha publicat un manifest escrit en prosa ribombant y vagarosa, que talment sembla traduhit del castellá. Tal es avuy dia l' influencia madrilenya que fins ha anat á ficarse dintre del tinter de la taula presidencial de la *Lliga de Catalunya*.

*

**

Dir que 's necessita un ajuntament moral y bon administrador dels interessos de la ciutat es cosa que costa poch. Ara, trobar las personas que l' han de constituhir ja es una mica més difícil. Y un cop s' hajan trobat lograr que aquestas personas llaurin dret, es molt més difícil encare.

¿Ahont las anirá á buscar la *Lliga de Catalunya*?

A todas las associacions, á tots los gremis de Barcelona.

¿Y qué tindrém fins aquí, cas que tot marxi com la *Lliga de Catalunya* desitja? Probablement lo mateix qu' hem tingut fins ara.

TIPOS JAPONESOS

Lo cos de bomberos

Perque 'ls regidors que hi havia últimament, fins deixant apart la seva opinió política, tots formaven part de una associació o altra, de un gremi o altre. Qui no era del gremi dels taberners o dels carnicers, o dels sastres, o dels gorristsas, o dels adroguers, o dels marmolistas, o dels llibreters, o dels botiguers, o dels oliaires, o dels fabricants de objectes de goma, o dels agents de aduanas, pertanyia al col·legi de advocats, a las associacions de arquitectos o mestres d'obras, o a las academias de medicina y de farmacia. Escepció feta de algun sarauhista, tots tenian carrera, ofici o modo de viure conegut.

¿Y qué resultava a pesar de aixó? Senzillament: resultava lo que la *Lliga de Catalunya* ha criticat tan acerbament.

Ara bé: dat lo propòsit de la *Lliga*, ¿cóm se farà la designació de candidats? ¿Quinas entitats tindran dret a nomenar y quins no? ¿Qui respondrá dels designats? ¿Qui 'ls garbellará? ¿Qui dirá previament aquest es bó y aquest no 'n es?

Lo més xocant de tot es que la *Lliga* declari que cap dels seus socis, ni ningú que ab algún dels seus socis tinga relació directa o indirecta, ha de figurar en candidatura.

¡Bonica manera de animar a las demás asociaciones y entidades!

¿Qu' es proposa la *Lliga* al fugir lo cos al perill? ¿Vol donar probas de desinterés? Donchs las mateixas probas de igual sentiment voldran donar las demás agrupacions, sobre tot si consideran que l'abstenció de la *Lliga* es una especie de censura previa contra 'ls que acceptin lo càrrech. ¡Oh, y los lligats, quins uns!... ¡No 'n saben poch de manejar las estisoras!

¡Pobres lligats!... ¿Quán se convencerán de que no serveixen ni per desempenyar lo cómodo paper del patró Aranya?

A entrada de fosch, los jutjats, desde que 's troban instalats en l'edifici de Sant Sebastiá, han de plegar per falta de llum.

Pretén la justicia que l'Ajuntament pagui 'l compte del gas, y l'Ajuntament respón que no n'hi ha de fets.

Y ara pregunto jo: ¿de qué li serveix la llum a la justicia?

¿Per ventura a la justicia no la pintan sempre ab una vena als ulls?

Lo nostre estimat dibuixant D. Manel Moliné, se troba malalt de una afecció reumática. Fem vots per son prompte restabliment y ab nosaltres los farán també 'ls numerosos lectors de aquest periódich, admiradors de sas xispejants caricaturas.

Algúns estudiants carrinclons han telegrafiat al govern exposantli que de cap manera permeti que s'obri la capella evangélica construhida a Madrid.

¡Sembla mentida! ¡Tant joves y ja tant neos!

Afortunadament la gran majoria dels escolars de la facultat de Dret han protestat enérgicament contra aquesta maniobra, y fins celebrarán, lo próxim diumenje, un *meeting* públich pera demostrar qu'están conformes ab las prescripcions de la Consició del Estat.

Si ho fan aixís com espero, demostrarán además un'altra cosa.

Y es que hi ha estudiants, poch per fortuna, que al anar a l'Universitat cada dia, s'equivocan d'establiment.

No es a la Universitat ahont han de anar, sino a aquell altre local que s'aixeca darrera del edifici del carrer de Corts; es a dir: al Seminari Conciliar.

Allá serán ben rebuts,
los hi darán mitjas negras
y 'ls hi penjarán mantéu,
sotana y barret de teula.

Notable siguié la conferencia que doná dissapte en l'*Ateneo barcelonés* lo distingit pintor Sr. Rusinyol, sobre la seva colecció de ferros vells.

La major part dels exemplars que posseheix estavan allí exposats, cridant l'atenció de tots los concurrents pel seu valor artístich. Examinant la colecció 's veu quins primors tant admirables realisá la cerralleria antigua.

Per la seva part lo conferenciant amenisá aquella interessant exhibició ab un altre primor literari, ple de amenitat, de llum, de relleu y de humorisme.

En conjunt: la vetllada resultá deliciosíssima.

Sembla que 'l conserje del Casino de la Plassa Real serà nomenat director del Matadero.

Aixís es com s'han de fer las cosas.

Per dirigir un establiment tan important, ningú mes apropòsit que 'l conserje de un casino fusionista.

Ell podrà dir a lo menos que mentres ha estat al Casino no ha fet mes que tractar ab fusionistas de llana y ab fusionistas de banya. De manera que per coneixe 'l bestia ja té la instrucció feta.

Hem de tributar un recort carinyós al metje militar don

TIPOS JAPONESOS

Un sabater, treballant

Cassimiro Roure que acaba de morir a la Habana. Era germà del conegut escriptor don Conrat Roure, y en sa llarga carrera havia prestat serveys importants a la patria.

Assistí a la guerra de Santo Domingo, y grau per grau havia arribat a guanyar lo càrrech de major del Cos de Sanitat militar y de metje de la Capitania general.

Home noble y desinteressat, preferí sempre l'estricta cumpliment del seu deber a la possessió de la riquesa.

Enviém una expressió del nostre condol a la afligida familia del difunt.

Hem vist exposats en alguns magatzems de música, com los de Ayné, Guardia, Maristany y altres, uns hermosos *relleus-retratos* del popular mestre D. Tomás Bretón, que ha posat a la venta son autor l'artista Sr. Bernadet, notable pintor y escultor no menos celebrat.

Es verdaderament abrumadora la estadística que publica l'Associació dels pares de familia dels serveys que ha prestat en l'espai de un any.

En lo curt periodo de 12 mesos ha recullit 1,197 llibres obscens; 1,147 láminas idem; 2,175 fotografias idem y 575 clichés idem. Ha denunciat dos societats de diversions ilícitas y 15 botigas, imprentas y llibrerias, y ha agafat a 12 baillets expendedoros de publicacions clandestinas.

En cambi no diu que haja fet res enterament per obligar al marqués de Comillas a repartir algun dividendo als accionistas de la *Trasatlántica*.

Y aixó que ja fa vint anys que no poden adorar a Deu en la creu en que l'adoran la gran majoria dels mártirs de la societat de pares de familia.

En la creu de la moneda.

La senmana pròxima sortirà 'l número extraordinari de *La Campana de Gracia*, dedicat a commemorar al general Prim.

Tenim las millors noticias de aquesta publicació.

A la *Colla del Arrós*, ab franquesa, no l'entench.

Perque per una part dona un *arrós d'honor* als tres regidors de la Colla que han sigut suspesos del càrrech.

Y al mateix temps recomana al Sr. Gualdo que continuhi assistint a las sessions.

Jo 'm creya que 'ls de la Colla, al arrós hi posavan pebre.

Pero per lo vist hi posan sucre.

Felicito al Sr. Gualdo que després de aquest acort podrà mantenir alsada la bandera del arrós!

Ulls de lo més estrambòtich,
nassos de lo més complexo...

¿De tot aixó, qué se 'n diu?

—Pues se 'n diu... *lo bello sexo*.

Vaig tenir ocació de assistir lo diumenje últim a la clínica que 'l doctor Fargas ha establert en lo carrer del Concell de Cent, núm. 307.

Es una casa de curació modelo com cap més se 'n conta a Espanya y pocas en l'extranger.

Tot en ella está previst per executar las operacions més difícils. Los més grans adelantos de la cirurgia allí están posats en planta. La especialitat del doctor Fargas es la ginecología, ó siga 'l tractament de las malalties de la dona. Gracias a la seva competencia professional y als excelents medis de que disposa, ha fet un sens fi de operacions que avants se tenian per poch menos que impossibles. Figúrinse que passen de 140 las laparotomias que ha realisat. La laparotomia consisteix en l'abertura del ventre. Y ab ser aquesta operació tan delicada y perillosa, lo doctor Fargas ha curat al 84 per 100 de las sévas malalties.

Veritat es que allí 's practica ab tota escrupulositat lo método asséptich, ó siga l'ausencia completa de tot element de infecció. Aixís las feridas se cicatrisan ab una facilitat pasmosa.

Si jo fos lo doctor Fargas, colocaria a la fatxada de la clínica aquell conegut adagi catalá que diu: «*La netedat es mitja vida.*»

Ab tot y que en aquell establiment la netedat es casi la vida entera.

Entre dos pobres que demanan caritat s'entaula 'l següent diálech:

—¿Qué s'ha fet de 'n Peret?

—Ara treballa a Sans.

—Sempre ho havia dit que 'n Peret no faria carrera. Es un ofici 'l nostre que lo primer que 's necessita es saberse fer simpátich.

De un periódich francès trech lo següent anunci:

«Una senyoreta, filla de una familia distingida, dona llissóns de tracte social y d'etiqueta als joves tímids y poch avesats al mon. Consells als enamorats sobre la manera de festejar y de tenir las mans, los peus y 'l sombrero. Educació completa en sis llissóns. Teoría y práctica.—Preus moderats.»

ELLS

Closcas que no dihuen res,
miradas sense expressió...
¡Y aquests son, segons los sabis,
los reys de la creació!

—Aquest any—li digueren—s' ha perdut la cullita y tenim molt pocs diners. Aixís es que pelsermó no podém oferirli més que set pessetas.

—Poca cosa es aixó —digué 'l capellá— pero en fi, si no podeu donar mes, lo farém per set pessetas; pero 'us adverteixo una cosa, y esque no hi haurá llatí.

—Está bé—respongueren los comissionats.

Ja havian arribat á la porta, quan repensant-se digueren:

—¿Y si al poble, al saber que no hi ha llatí 's riuhén de nosaltres? Bah, bah: diguemli á Mossén Tomás que hi posi al menos un parell de pessetas de llatí y no 'n parlém mes.

Taldit ta' fet l'o predicador

acceptá las dos pessetas suplementarias.

* * *

Vingué 'l dia de la festa; la iglesia estava plena de gom á gom: l' ajuntament en cos ocupava 'l banch del presbiteri.

Pujá 'l predicador á la trona, aná descapdellant lo sermó, y encare no havia acabat de dir lo llatí

CANTARS BILINGÜES

*A la puerta de mi casa
no me vengas á llorar,
perque si t' hi atrapa 'l pare
de segur que 't romp lo cap.*

A. PUYAL.

*Pude besarte muy bien
anoche en el baile, niña,
y no vaig ferho, perque
vaig tenir por de una pinya.*

J. FRANQUESA.

*Sale el sol, sale la luna,
salen las flores y el agua;
pero jo no puch sortir
perque no tinch ni sabatas.*

*Tus ojos son dos luceros
y tus dientes finas perlas;
pero ta boca ¡ángel méu!
es més gran que una galleda.*

S. MALONDA.

*Negros ojitos, niña,
te ha dado el cielo,
solzament que al donárte 'ls
te 'ls doná guexos.*

J. JAUMITO.

AVANTS DEL BALL DE MÁSCARAS

—La levita es molt tronada,
pero... ja m' arreglaré:
¡ab uns quants retochs de tinta
quedará d' alló més bé!

Uns comissionats de un poble anaren á trobar un reverendo per encarregarli 'l sermó de la festa major.

TIPOS DE CATALUNYA

Fot. La Artística.—Gerona.

Venedor de periódichs
dels que tenen més crit,
incansable en la feyna,
matiner y aixerit.
Tot Girona l' estima
y pot dirho ab orgull,
no hi ha qui no conegui
en *Ciriaco Marull*.

que havia convingut ab los comissionats, s' alsá l' arcalde entussiasmat cridant:

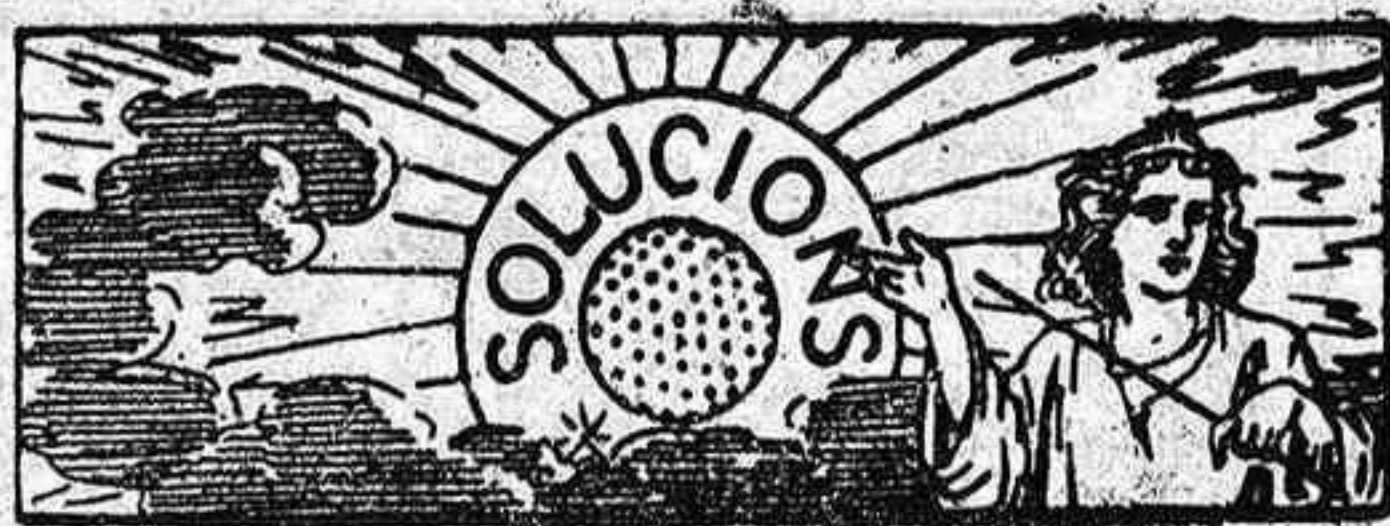
—Mossén Tomás! Dos pessetas més de *Ulatinorum*: ¡jo pago!

Se parla del Eduardo qu' es un dels homes més inconstants del mon.

—¿No sabéu que ahir mateix vá entaular demanda de divorci?

—No pot ser. Vuit dias avants encare devorava á la séva dona ab la vista.

—Donchs per aixó mateix. Sens dupte se li haurá indigestat.

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—*Si-dé.*
- 2.ª ANAGRAMA.—*Genis—Ignés.*
- 3.ª TRENCA-CLOSCAS.—*La Virgen del mar.*
- 4.ª INTRÍNGULIS.—*Marsal.*
- 5.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Termópilas.*
- 6.ª ROMBO.—

M
M A R
M A R I A
M A R I A N A
R I A L L A
A N A
A

- 7.ª GEROGLÍFICH.—*Per prim que miris morirás.*

XARADAS

I

CALENDARI PARTICULAR.—EFEMÉRIDES.

Janer 12.—Quan passava pel carrer de Petritxol, van tirarme quatre natas ab quatre fullas de col.

Dia 20.—Un *hu-segona* cert negoci 'm proposá, trech cent duros y 'l negoci.... (lo vá fer ell, está clá.)

Febrer 2.—Baixant la escala ensopego ab un paper, cáich de clatell, y no paro fins arribar al carrer.

Dia 7.—Tot tallant *quarta* me forado estant distret, l'ermilla, 'l jech, la camisa y á la pell m' hi faig un set.

Mars 17.—Vaig sis curarme los panallons de las mans, y al cap de dos *tres tres* horas... ja n' hi tinch molts més que avans.

Abril 11.—Avuy fa quatre dias que prenh la *total*, y lo qu' es per ara sembla que 'm trobo... un *xiquet* més mal.

Maig 18.—Sis la dispesa mor' de repent un rectó, qui va deixar per la casa una tremenda... furtó.

Juny 30.—Lo gat de casa tot avuy qu' está amagat, y la sogra en un *arranque* va al rebost... y *agafa 'l gat*.

Juliol 29.—Sortia del *quart-cinch* del Hospital, y 'm trobo á faltá 'l rellotje que 'm costava... trenta un ral.

Agost 19.—Tot banyantme m' ha agafat un gran tropell; ab un *xiquet* més m' ofego; y aixó qu' era en un cubell.

ANUNCIS

PRIETO

LÓPEZ, editor.—Rambla del Mitj, 20

Correu: Apartat núm. 2

Obra nueva de **B. PEREZ GALDÓS**

LA

LOCA de la CASA

Un tomo en 8.º — Precio: 3 pesetas

ZORRILLA

Estudio biográfico por **D. ISIDORO FERNANDEZ FLORES**

Un tomo en octavo — Precio: UNA peseta

EL CANTAR DEL ROMERO

LEYENDA EN VERSO

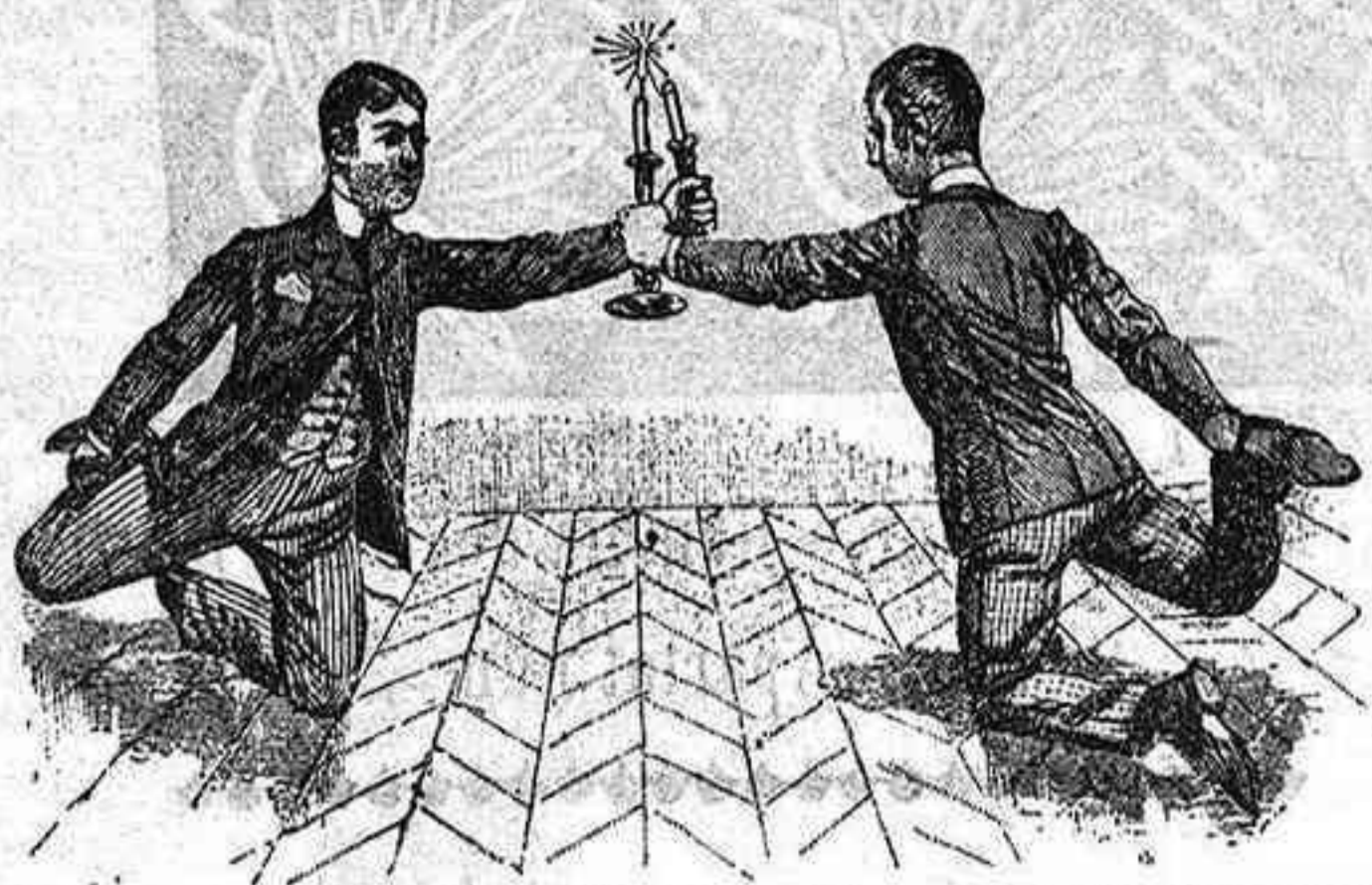
por

JOSÉ ZORRILLA

Magnífica edición.— Un tomo en octavo.— Precio: TRES pesetas.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l'import en llibransas del Giro Mutuo, ó bé, en sellos de franqueig al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém d' estravios, no remetent además 3 rals pel certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

DISTRACCIÓNS CASULANAS

EQUILIBRI DIFICIL

Los dos individuos que fan lo joch s' ajonollan l' un davant del altre, aguasant cada un una espelma ab la mà esquerra y agafantse ab la dreta 'l peu dret, de modo que 'l cos se mantingui en equilibri sobre l' altre jonoll.

Ara vé lo difencil. Un d' ells encén la espelma y, ¿qué hi vá que l' altre, posat en semblant posició, no podrà encendre la séva?

Tal vegada probant y probant, y cayent mil cops de bigotis, al últim ho logri; pero en aquest cas ja cal que amaneixin un bon ganivet per rascar las gotas d' espelma de las rajolas...

Setembre 13.—La sogra cinquanta nou anys cumpleix; á casa hi ha extraordinari, (avuy hem menjat de peix.)

Octubre 12.—Dos trobo de forasters assaltat.

16.—'Ls forasters de fástich s' han aburrit y han marxat.

Novembre 9.—Compro un décim número vuyt mil cent tres.

Desembre 12.—He somiat que guanyava molts dinés.

24.—¡Hi tret la rifal ¡al fi 'm protegeix la sort! avuy ha finat la sogra; ¡la glossopeda l' ha mor!

J. STARAMSA.

II

Per beure m' agrada l' hu, per amanir l' hu dos tres un' aygua la quarta n' es: lo total, acértal tú.

SIDI MAHOMET BON-NÁS.

MUDANSA

Jo 'n línch una tot molt lletja y total, que al veure una tot prompte la total.

UN FUMADOR.

ANAGRAMA

—Aquest tot tan natural de ahont lo rebs?

—De total.
UN POBRE BARBER.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8 9.—Nom de dona.
1 2 3 4 5 6 7 8.— » de home.
5 2 4 5 6 8 9.— » de dona.
3 3 2 7 8 9.— »
5 3 5 6 9.— »
4 9 3 9.— »
3 5 9.— »
8 9.— »
9.—Vocal.

EMILI.

TERS DE SÍLABAS

Primera ratlla vertical y horisontal: nom d' home.—Segona: idem.—Tercera: teatro.
CINTET BARRERA Y CARGÓL.

GEROGLÍFICH

X

SADI
MALL
OR
K

MATA-SOGRAS.

FILLAS DE EVA

Una senyora que adopta actituts molt convenient's.

Un altra, que pél que sembla, ja no gasta cumpliments.

Barcelona.—A. López Robert, impresor.—Asalto 63.